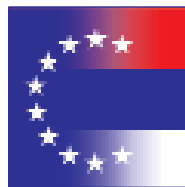

Програм Братимљење

Влада Републике Србије

Београд, март 2004.

Издавач

Влада Републике Србије
Министарство за економске односе са иностранством

*Штампање овог приручника је потпомогнуто од стране
Министарства спољних послова Републике Француске.
Cette publication est réalisée avec le soutien du Ministère des
affaires étrangères de la République française.*

Уредник издања

Ана С. Трбовић

Аутори

Владимир Атељевић
Владимир Међак
Ивана Тасић-Николић

Обрада текста

Слободанка Тица

Техничка обрада

Продиде

Дизајн

Продиде

Штампа

Типографик

Тираж

1000

CIP. Каталогизација у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд

Програм БРАТИМЉЕЊЕ / Влада Републике Србије, Министарство
за економске односе са иностранством / 2004, Београд

ISBN 86-84979-05-2

COBISS.SR-ID 111982604

Садржај

<i>УВОД</i>	5
<i>ШТА ЈЕ БРАТИМЉЕЊЕ</i>	6
<i>КАКО СЕ ПРИПРЕМА ПРОЈЕКАТ БРАТИМЉЕЊА</i>	11
<i>КО ФИНАНСИРА ПРОЈЕКТЕ БРАТИМЉЕЊА</i>	14
<i>КАКО СЕ ОДВИЈА ПРОЈЕКАТ БРАТИМЉЕЊА</i>	15
<i>ПРИМЕРИ ПРОЈЕКТА БРАТИМЉЕЊА</i>	16
<i>КРАТАК ПРЕГЛЕД ПОЈМОВА</i>	18
<i>ИЗВОРИ</i>	18

Програм Братимљење

УВОД

Програм „Братимљење“ (*fr. Jumelage, eng. Twinning, nem. Partnerschaft*) један је од програма стручне помоћи коју Европска унија пружа земљама у процесу придруживања ЕУ, укључујући и нашу земљу. Путем „Братимљења“ Европска унија подстиче државе на путу европских интеграција да реформишу и изграде своје институције, како би биле у стању да усвоје и примене правне тековине ЕУ (*acquis communautaire*). До сада су две државе нашег региона (Албанија и Хрватска) учествовале у програму „Братимљења“, а планирано је да Србија и Црна Гора почне да користи овај програм од 2004. године.

Будућност наше земље, односно брзина придруживања Србије и Црне Горе Европској унији, зависи управо од квалитета наше сарадње са ЕУ. Да бисмо били у стању да у потпуности искористимо овај и друге програме којима ЕУ пружа стручну помоћ нашој земљи, морамо бити упознати са начином његовог рада. Овај приручник намењен је државним службеницима који желе да стекну основна сазнања о програму „Братимљења“. Састављен је према искуствима других земаља које су користиле овај програм. Истовремено, опис примене програма „Братимљења“ прати поступак који је устаљен у оквиру програма КАРДС, тј. програма помоћи Европске уније државама западног Балкана. Будући да у Србији и Црној Гори Европска агенција за реконструкцију спроводи финансијску помоћ ЕУ, примена програма „Братимљења“ се делимично разликује од сличних програма у другим земљама у којима главну улогу има Делегација Комисије ЕУ.

Главни координатор програма „Братимљење“ у државној управи Србије и Црне Горе јесте Канцеларија Србије и Црне Горе за придруживање Европској унији, а на нивоу држава чланица Канцеларија Владе Републике Србије за придруживање Европској унији, односно Министарство за економске односе са иностранством и европске интеграције Републике Црне Горе.

Захваљујемо се на помоћи службеницима ЕУ у припреми овог приручника, а посебно господину Калдун Шину из Комисије ЕУ и господину Сајмону Дејвису из Европске агенције за реконструкцију (ЕАР), задуженом за руковођење програмом „Братимљења“ у Србији Црној Гори.

Ана С. Трбовић

ШТА ЈЕ БРАТИМЉЕЊЕ

Програм „Братимљење” означава вид блиске сарадње једне од држава чланица ЕУ/кандидата и државе у процесу придруживања ЕУ са циљем јачања управних капацитета те државе. Овим програмом се предвиђа рад стручњака (углавном државних службеника) чланице ЕУ/кандидата у одговарајућој установи државе домаћина, са претходно јасно утврђеном потребом и циљем. Програм „Братимљење” се може спроводити са више земаља истовремено.

Програми „Братимљења” су постали део припрема за чланство ЕУ држава кандидата још 1998. године, под условима који су за те државе прописани програмом помоћи ФАР (PHARE). Овим програмом пружена је, између осталог, финансијска подршка државама кандидатима за чланство у ЕУ из средње и источне Европе, са циљем јачања њихових управних капацитета. Од лета 2002. године, „Братимљење” је почело да се примењује и у оквиру програма финансијске помоћи ЕУ државама западног Балкана, КАРДС (Програм Заједнице за обнову, развој и стабилизацију). За разлику од праксе у државама источне и средње Европе, којима су партнери у овом програму биле искључиво државе чланице ЕУ, према новим правилима утврђеним на састанку Европског савета у Солуну јуна 2003. године, **партнер у „Братимљењу” државама западног Балкана, поред државе чланице, може бити и држава кандидат за чланство у ЕУ** (десет држава чији се

улазак у ЕУ очекује у мају 2004. године, као и Бугарска, Румунија и Турска).

Основ пројекта „Братимљења” чини споразум између државе чланице/кандидата ЕУ и државе у процесу придруживања ЕУ. Сваки пројекат „Братимљења” састоји се из три чиниоца:

- 1. вођа пројекта,**
- 2. саветник за стабилизацију и придруживање и**
- 3. уговор о донацији за братимљење** (уговор), чији саставни део је **план рада.**

Дужности **вође пројекта** су да осмишљава, надгледа и координира активности током братимљења. Он/она мора бити држављанин државе чланице ЕУ /кандидата. Своје редовне активности обавља у матичној држави у тесној сарадњи са саветником за стабилизацију и придруживање. Поред вође пројекта из државе чланице ЕУ/кандидата, држава партнер одређује свог вођу пројекта. Вођа пројекта из државе партнера сарађује са вођом пројекта из државе чланице/кандидата ЕУ у осмишљавању, надгледању и координацији активности током спровођења датог програма „Братимљења”.

За разлику од вође пројекта, **саветник за стабилизацију и придруживање** ради у држави партнеру, где прати спровођење и усвајање мера зацртаних пројектним задатком. Његов/њен мандат може бити орочен периодом од дванаест

месеци до три године. Саветник је задужен за пружање помоћи државној управи у земљи партнеру према претходно утврђеном плану рада.

Планом рада утврђују се активности које предузима држава партнер са циљем реформе законодавства и институција. Све планиране активности спроводе се уз партнерску улогу државе чланица ЕУ/кандидата, што преко саветника за стабилизацију и придруживање, што запошљавањем разних стручњака и упражњавањем садржаја који прате поступак преношења знања (организовање семинара, радионица, стажирања и обуке, укључујући и обуку предавача). План рада је део уговора у облику **Додатак I**. Он не укључује само списак услуга које ће држава чланица ЕУ/кандидат пружити држави партнеру. Напротив, њиме држава корисник „Братимљења“ такође правно преузима свој део обавеза. Планом рада се одређује редослед по коме треба спровести утврђене активности, као и особе одговорне за сваку од њих. На држави партнеру је да обави највећи део посла. Она је дужна да пружи податке о одговарајућим државним установама, њиховим условима за рад, буџету који је спремна да приложи за активности које не финансира ЕУ, као и да одреди себи рок за извршавање сваке од фаза пројекта. То су неки од основних предуслова, како би се планом рада определила средства која ће се користити приликом остваривања задатих циљева.

Да је реч о немалом подухвату може се сазнати из поступка којим је преко програма „Братимљење“ у неким источноевропским земљама уведен порез на додатну вредност (ПДВ), а

заједно са овим начином опорезивања и потпуно нови правни и фискални оквир којим се уређују рачуноводствени и књиговодствени послови. Планом рада поменутог пројекта биле су обухваћене активности попут организовања пореских служби и трезора, информатичког осавремењивања управе кроз употребу нових рачунарских програма и одговарајуће обуке државних службеника који би их користили.

Уговор о донацији за братимљење чине споразум о посебним условима и шест додатака. Овај уговор може бити проширен за још један додаток у случају да је у „Братимљење“ укључена још једна држава, тзв. млађи партнер. Његова мисија састоји се у пружању помоћи држави чланици/кандидату, свом старијем партнеру, у остваривању предвиђених циљева. Улогу млађег партнера такође игра држава чланица/кандидат ЕУ. Ко су потписници овако сложеног уговорног склопа најбоље се види из следеће табеле:

Потписници	Држава чланица/кандидат ЕУ	Држава млађи партнер (чланица ЕУ/кандидат)	Држава партнер (држава у процесу придруживања ЕУ)	Комисија ЕУ
Споразум о посебним условима	X			X
Додатак I (план рада)	X	X	X	
Додатак III (укључивање млађег партнера)		X		

Потписници овог уговора се обавезују да ће остварити зацртане задатке. Док се планом рада држава партнер и држава чланица ЕУ/кандидат договарају да плански спроводе све активности, потписивање овог уговора представља правни услов да Комисија ЕУ држави чланици/кандидату стави на располагање средства за финансирање пројекта.

Досадашње искуство указује да су најбољи резултати остварени када се размена административног искуства путем „Братимљења“ одвија истовремено у неколико области, као што су, на пример:

- ★ реформа државне управе;
- ★ правосуђе и унутрашњи послови (реформа тужилаштва, пограничне полиције, миграционих политика);
- ★ управљање јавним финансијама (порески и царински систем, контрола управљања јавним финансијама и јавним набавкама);
- ★ усклађивање са правним тековинама ЕУ, посебно са онима које се односе не слободан проток роба, услуга, капитала и радне снаге.

Пројекти „Братимљења“ почивају на неколико главних принципа:

- ★ држава партнер активно учествује у припреми и избору државе чланице/кандидата која ће бити укључена у пројекат „Братимљења“;
- ★ да би пројекат „Братимљења“ био успешан, неопходно је да држава партнер испуни минимум претходно утврђених циљева;
- ★ потписници Уговора о донацији за братимљење преузимају одговорност за остваривање задатака, а не само за начине коришћења средстава у датом пројекту. Неопходно је да пројекат „Братимљења“ доведе до унапређења рада у државној управи, тј. да по његовом истеку почне нови

начин рада у управи државе партнера. Држава партнер мора бити у стању да самостално, трајно обезбеди деловање и финансирање тако осавременеог начина рада;

★ за разлику од једносмерне техничке помоћи, државе братимљења деле одговорност за пројекат, држава партнер за спровођење, а држава чланица ЕУ/кандидат за пружање помоћи за време трајања пројекта;

★ државе братимљења су дужне да направе детаљан план рада пре него што започну рад на пројекту. Иако се план може мењати током пројекта, неопходно је да се њиме утврде јасне смернице, како би се омогућило праћење пројекта.

Програми „Братимљења“ морају бити прецизно утврђени. Са становишта ЕУ једино битно мерило јесте остваривање предвиђених задатака. С друге стране ЕУ оставља слободу избора решења којим ће се ти задаци остварити.

Улога државе партнера, односно корисника пројекта

Успех пројекта „Братимљења“ зависи од спремности и одлучности државе партнера да изврши потребну реорганизацију своје управе, како би омогућила делотворније спровођење реформи. Та одлучност се не огледа само у политичкој вољи већ и у људским ресурсима, те финансијским средствима које је она спремна да издвоји за пројекат „Братимљења“. Да би се отпочело са сарадњом потребно је да држава партнер препозна потребе државне управе, а потом и области у којима би „Братимљење“ остварило достигнућа

од значаја у свакодневном раду. Да ли је у областима које се препознају као нарочито мањкаве за државу партнера, сарадња могућа, предмет је договора Комисије ЕУ и државе о којој је реч. Тако је и приликом израде пројекта. Сваки пројекат дело је стручњака Комисије ЕУ и њихових сарадника из државе партнера. Пошто се постигне начелни договор, нужно је да се успостави уговорни однос свих учесника у „Братимљењу“ (видети план рада и уговор). На тај начин је и држава партнер у обавези да испуни унапред договорене задатке.

Добра комуникација свих учесника програма „Братимљења“ услов је без кога се не може. Из тог разлога држава партнер бира **Националног координатора за братимљење**, чији задатак је да успостави и одржава односе са Комисијом ЕУ, представницима ЕУ у својој земљи, као и са сарадницима из других земаља које су укључене у пројекат. Национални координатор за братимљење пружа информације и савете у вези са развојем пројеката „Братимљења“ надлежним телима државне управе. Координатор усмерава бројне активности државе коју представља, а задужен је и за решавање административних проблема који се при томе могу јавити. Национални координатор за братимљење присуствује састанцима Комисије ЕУ, заједно са својим колегама из других земаља партнера и држава чланица/кандидата.

Улога државе која представља ЕУ (држава чланица ЕУ/држава кандидат)

Улога државе чланице ЕУ/кандидата утврђена је уговором и планом рада. Тек пошто се потпише уговор и држава чланица/кандидат преузме пројектом утврђене обавезе Комисија ЕУ је у стању да јој обезбеди финансијска средства за спровођење програма „Братимљење“.

Као и држава партнер, држава која представља ЕУ у пројекту „Братимљења“ има националног координатора за братимљење. Ова особа игра важну улогу у развоју и координацији активности које су усмерене ка изградњи државних институција. Задужена је за комуникацију између своје државе и Комисије ЕУ. Координатор државе чланице/кандидата такође одржава везу са националним координаторима за братимљење других држава партнера и држава чланица/кандидата који раде на одговарајућим пројектима. Поред тога он/а пружа информације и савете одговарајућим министарствима, агенцијама и другим телима у држави у којој ради. Остали задаци Националног координатора за братимљење су решавање административних или других проблема, избор и оцена предлога пројеката пре него што се исти проследи Комисији ЕУ итд. Национални координатор за братимљење државе чланице ЕУ/кандидата присуствује састанцима Комисије ЕУ заједно са својим колегама из других држава партнера и држава чланица/кандидата.

Улога Комисије ЕУ

Комисија ЕУ финансира програм „Братимљења“. Она пружа стручну помоћ приликом утврђивања **пројектног задатка (project fiche)** и избора државе чланице ЕУ/кандидата која ће учествовати у том пројекту.

Комисија ЕУ такође:

- ★ поставља правне, финансијске и процедуралне оквире за пројекте „Братимљења“. Ово подразумева успостављање средишње тачке из које се координира рад националних координатора за братимљење, Делегације Комисије ЕУ (Делегација), јединице Европске агенције за реконструкцију (ЕАР) и Канцеларије Европске помоћи;
- ★ заједно са државом партнером утврђује најважније задатке у раду, а утиче и на расподелу средстава у оквиру државних акционих програма;
- ★ организује поступак избора државе братимљења из ЕУ, односно државе чланица/кандидата;
- ★ учествује у оцени предлога;
- ★ саветује државе укључене у програм у осмишљавању прикладних радних програма;
- ★ проверава да ли су пројекти у складу са прописаним стандардима;
- ★ обезбеђује финансијска средства за „Братимљење“ потписивањем уговора;
- ★ прати и оцењује спровођење пројеката.

Из свега наведеног може се закључити да Комисија ЕУ у Бриселу одређује општи оквир пројекта, а да га даље развија стварањем мреже националних координатора за братимљење у државама чланицама/кандидатима и држави партнеру. Делегација у држави чланица/кандидату, Европска агенција за реконструкцију и Комисија ЕУ

у Бриселу заједно разрађују појединачне пројекте. **Опште је правило да се државе братимљења прво обраћају Европској агенцији за реконструкцију (ЕАР), а Бриселу само у случају да иста није у стању да им понуди одговарајуће решење.** ЕАР је задужена да организује састанке на нивоу представника управа које су укључене у пројекат.

Комисија ЕУ може поверити сопствене надлежности ЕАР. У том случају ЕАР ће потписати уговор и пратити извршавање уговором предвиђених активности. То ће чинити одржавањем редовних веза са Саветником за процес стабилизације и придруживања и објављивањем периодичних извештаја.

КАКО СЕ ПРИПРЕМА ПРОЈЕКАТ БРАТИМЉЕЊА

За сваку од држава партнера, као и за регион западног Балкана у целини, Комисија ЕУ (Генерални директорат за спољне послове - *DG Relex*) саставља **Националну стратегију** (*Country Strategy Paper - CSP*). Овај документ пружа оквир у коме се одвија помоћ Комисије ЕУ државама западног Балкана.

Стратегију по правилу прати **Вишегодишњи индикативни програм** (*Multi-Annual Indicative Programme*), који подробније разрађује ставове и очекивања Европске уније од државе у питању. На основу Вишегодишњег индикативног програма, Европска агенција за реконструкцију у сарадњи са државом у процесу придруживања припрема Годишњи програм за дату државу. Тек пошто се у поменутиим документима препозна потреба за братимљењем, а потом и определе одговарајућа финансијска средства прелази се на израду пројекта.

Сваки пројекат „Братимљења” спроводи се у четири фазе:

- ★ осмишљавање пројектног задатка;
- ★ избор државе чланице / кандидата;
- ★ израда плана рада;
- ★ спровођење пројекта према утврђеном плану рада.

Планирање пројекта „Братимљење” се одвија на годишњем нивоу. Поред утврђивања потребе за програмом „Братимљење”, представљају се и конкретне области у којима би се он

могао спровести. Након тога приступа се изради пројектног задатка. У другој фази објављује се предлог пројекта. Том приликом се одређује које ће државе учествовати у програму. Трећа фаза се заснива на сарадњи изабраних држава братимљења према утврђеној подели рада, уз подршку ЕАР. Ова фаза назива се и почетном фазом, односно упознавањем са конкретним пројектом „Братимљења”. Она обухвата израду нацрта плана рада. Коначно, у четвртој фази се именује саветник за братимљење.

Припрема пројектног задатка „Братимљења” од стране државе партнера и Европске агенције за реконструкцију

Корак који претходи писању пројектног задатка састоји се у закључку представника министарстава која су корисници пројекта и представника ЕАР да је братимљење најбољи механизам за остваривање циљева утврђених Националном стратегијом, у овом случају за Србију и Црну Гору. **Европска агенција за реконструкцију припрема пројектне задатке, уз консултацију са представницима државе партнера.** Пројектни задатак садржи информације о држави кориснику пројекта „Братимљења”, односно о њеним институцијама, као и опис затеченог стања.

Пројектни задатак „Братимљења” састоји се из седам делова:

★ основни подаци о пројекту (укључујући општи циљ и посебне циљеве пројекта);

★ опис чинилаца програма (укључујући минимум очекиваних достигнућа, као и показатеље за сваки од њих);

★ институционални оквир (укључујући задатке и профил саветника за стабилизацију и придруживање, стручњака запослених на одређено време, назив надлежне установе у држави кориснику пројекта, као и њихове улоге);

★ буџет;

★ договор о остваривању пројекта (укључујући датум отпочињања пројекта и датум отпочињања сваке ставке и поглавља);

★ чинилац средине, односно окружења у којем се пројекат одвија (спремност за отпочињање пројекта, његова одрживост итд.);

★ усклађеност пројекта са Споразумом о стабилизацији и придруживању, односно основним циљевима Процеса стабилизације и придруживања.

Оглашавање пројектног задатка државама чланицама ЕУ/кандидатима

Пројектни задатак који је припремљен на претходно наведен начин, доставља се националним координаторима држава чланица ЕУ/кандидата који их прослеђују надлежним установама у својој земљи. **Уколико се одређена установа заинтересује за учешће у „Братимљењу”, она ће у виду понуде садржане у Додатку Ф2, о томе обавестити националног координатора.** (Додатак Ф2 представља модел стандардизованог предлога за „Братимљење”).

Предлог пројекта треба да:

★ објасни зашто је систем управо те државе чланице погодан за земљу партнера;

★ садржи методологију за спровођење пројекта;

★ утврди распоред и активности вође пројекта и саветника за Процес стабилизације и придруживања (и приложи њихове биографије);

★ садржи контакт информације управе која подноси предлог и одговорних службеника.

Национални координатори за братимљење државе чланице ЕУ/кандидата путем Европске комисије достављају предлоге пројекта руководиоцима пројекта у Европској агенцији за реконструкцију. Рок за пријем пројеката наведен је у пројектном задатку и обично траје два до три месеца.

Избор партнера за „Братимљење”

У наставку поступка за избор партнера за „Братимљење” Комисија ЕУ прикупља предлоге држава чланица ЕУ/кандидата и упућује их, у случају Србије и Црне Горе, Европској агенцији за реконструкцију. Стручњаци поменутих тела проверавају да ли су предлози у складу са условима предвиђеним програмом КАРДС.

Избор партнера за „Братимљење” врши **Изборна комисија**. У случају Србије и Црне Горе, њу чине: једна особа без права гласа (обично службеник ЕУ упознат са финансијским и процедуралним правилима, представник Делегације Комисије ЕУ), два представника ЕАР са правом гласа и три представника државе партнера са правом гласа (пожељно је да буду из установе која је корисник пројекта „Братимљења”).

Склапање уговора

Пошто Изборна комисија изврши избор партнера, на држави/ама партнерима је да направе детаљан план рада, утврђујући притом и буџет.

Државе братимљења треба да предају радну верзију уговора на разматрање Европској агенцији за реконструкцију у држави партнеру у периоду од три месеца од свог именовања. Ако то не учине у предвиђеном року, Изборна комисија има право да промени избор партнера. Радна верзија уговора се доставља Комисији ЕУ у Брисел. Одговарајући Генерални директорати дају своја мишљења у току саветодавног периода који траје десет дана. Добијена мишљења се морају унети у план рада, а за тај задатак је одговорна ЕАР. Након што се унесу промене у план рада и документ у целини одобри надлежни службеник из Комисије ЕУ, уговор је спреман за потписивање од стране Комисије ЕУ и државе чланице/кандидата (држава корисник пројекта потписује само план рада, односно Додатак I уговора).

Измене уговора о донацији за братимљење су могуће, али само у току трајања пројекта, не и ретроактивно. У том случају неопходно је направити додатак уговору у складу са прописима утврђеним у Приручнику за пројекте „Братимљења“.

Које установе се пријављују за учешће у програму „Братимљења“

У програме „Братимљења“ по правилу су укључени органи државне управе. Осим централне, то важи и за регионалну управу, ако област коју покрива пројектни задатак потпада под регионалну надлежност. Држава чланица ЕУ/кандидат може да предложи, у складу са захтевима и циљевима пројекта, да нека друга тела или установе (недржавног карактера, нпр. научне установе) буду укључене у извршавање пројекта као да су део државне управе. Национални координатор за братимљење подноси Комисији ЕУ листу тих установа на разматрање.

Могуће је да више од једне државе чланице ЕУ/кандидата буде укључено у пројекат „Братимљења“. Међутим, тај број по пројекту не би требало да буде већи од две државе. У случају да учествује више држава, потребно је да оне саставе заједничку понуду. Такође, могуће је да државе кандидати за чланство у ЕУ учествују у пројектима као млађи партнери.

КО ФИНАНСИРА ПРОЈЕКТЕ БРАТИМЉЕЊА

У пројектном задатку „Братимљења” помињу се, у грубим цртама, буџетски расходи братимљења.

Према начину финансирања, пројекти „Братимљења” деле се на: а) оне који трају годину дана и коштају до 500.000 евра и б) оне који трају дужи од годину дана и износе више од 500.000 евра. Буџет досадашњих пројеката „Братимљења” је износио између **350.000 евра и 1 до 1.5 милиона евра.**

Буџет пројекта „Братимљења” је део уговора. Ставке буџета се морају поклапати са активностима набројаним у плану рада. Буџет мора садржати све активности које се предвиђају пројектом, а уз сваку активност треба да је назначено и ко је извршава.

Трошкови се деле према основним ставкама:

- ★ саветник за процес стабилизације и придруживања - изасланик државе чланице на дужи период који се налази на сталном раду у држави партнеру (један саветник по пројекту);
- ★ вођа пројекта (одговоран за пројекат у целини) и стручњаци запослени на одређено време (према потребама појединачних пројеката);
- ★ техничка подршка и услуге (нпр. рачунарски програми, приступ интернету, размена података итд.);
- ★ путни трошкови (дневнице за службенике из државе чланице ЕУ/кандидата; средства за службенике из државе партнера који путују у иностранство на семинаре или обуку);
- ★ обука (обучавање службеника из државе партнера у примени нових система; у програм обуке могу бити укључени и представници држава чланица ЕУ/кандидата, као и сами предавачи);

- ★ припремни и завршни радови који се обављају изван државе партнера, трошкови управљања и рачуноводства (трошкове које држава чланица сноси пре потписивања уговора, а у неким случајевима и након окончања пројекта);

- ★ трошкови превоза и тумачења.

Структура буџета

Средства из буџета пројекта „Братимљења” троше се на:

- а) основне активности (посете стручњака, организовање семинара итд);
- б) друге активности (резултате братимљења, нпр. написан закон, обучени службеници итд.).

Свака активност је одређена у односу на унапред утврђени циљ. Уз то, треба да буду прецизирани и трошкови које она захтева.

Трошкови „Братимљења” које **не сноси** ЕУ обухватају:

- ★ посредне и непосредне трошкове администрације државе партнера, државних службеника и независних стручњака из државе партнера (које сноси сама држава партнер);
- ★ трошкове опреме која се сматра неопходном за успех пројекта (али који се не могу покривати из самог буџета пројекта);
- ★ држава партнер је дужна да омогући стручњацима из државе чланице бесплатно коришћење опреме за рад, и то:
 - ★ канцеларијског простора;
 - ★ телефона;
 - ★ телефакса;
 - ★ фотокопир апарата;
 - ★ рачунара;
 - ★ административне (секретарске) помоћи;
 - ★ приступ подацима.

КАКО СЕ ОДВИЈА ПРОЈЕКАТ БРАТИМЉЕЊА

Од тренутка када се упути захтев државама чланицама/кандидатима ЕУ да се пријаве за учешће у програму „Братимљења“, па до тренутка када пројекат започне, прође приближно **седам месеци**.

Строга контрола пројеката „Братимљења“ је од великог значаја, нарочито када су они дугорочни, обимни и амбициозни. Комисија ЕУ, у сарадњи са Европском агенцијом за реконструкцију, и у договору са државом партнером врши редован надзор и оцену пројекта. У зависности од оцене може доћи до промена у пројекту, а у крајњим случајевима, и до његовог окончања.

Вођа пројекта из државе чланице/ кандидата је задужен/а да преда званичне четворомесечне извештаје ЕАР. Извештај садржи мишљење вође пројекта, као и одобрење/потпис. Копија извештаја се шаље Генералном директорату за проширење и другим одговарајућим директоратима. Ако ЕАР не пошаље одговор месец дана од достављања извештаја, то се сматра прећутним одобрењем за наставак пројекта.

Додатне мере за праћење спровођења пројекта могу да се договоре у оквиру месечних састанака представника државе партнера, државе чланице ЕУ/кандидата и ЕАР.

Пројекте „Братимљења“ ће једном годишње оцењивати **Заједнички надзорни одбор**, који пореди остварене резултате са циљевима утврђеним у националним програмима и уговору.

Завршни извештај

Током последњег месеца трајања пројекта „Братимљења“ вође пројекта из државе чланице ЕУ/кандидата и државе партнера заједно припремају, потписују и предају завршни извештај Европској агенцији за реконструкцију. Он обухвата:

- ★ сажетак пројекта;
- ★ потврду да је очекивани резултат остварен (у изузетном случају да до тога није дошло, потребно је приложити Акциони план са циљем завршетка пројекта);
- ★ сажетак о извршавању пројекта (нпр. опис околности и неочекиваних потешкоћа);
- ★ оцену пројекта „Братимљења“;
- ★ препоруке, укључујући поуке које се могу извући из тог искуства за будуће пројекте братимљења.

Најзад, потребно је да се састави завршни финансијски извештај, који мора да потврди призната и независна рачуноводствена агенција. Додатне мере надзора су могуће у оквиру механизма који су предвиђени програмом КАРДС.

ПРИМЕРИ ПРОЈЕКТА БРАТИМЉЕЊА

Бугарска

Реформа организације ветеринарске контроле (држава братимљења Италија) подразумева обуку ветеринара и студијска путовања у Италију. Циљ пројекта је да се достигну стандарди ЕУ у области квалитета хране, заштите потрошача, пољопривреде, заштите животиња, као и у раду граничне инспекције.

Мађарска

Модернизацијом пореског система (држава братимљења Аустрија) треба да се усвоје мере које ЕУ примењује у борби против проневера. Такође ће се тежити усаглашавању мађарског акцизног система са стандардима и праксом држава чланица ЕУ.

Естонија

Заштита животне средине (држава братимљења Финска). Циљ је усвајање законодавства ЕУ у области квалитета ваздуха и омогућавање примене тих прописа. Запослени треба да се обуче у управљању и планирању програма за заштиту животне средине. Овај пројекат укључује и пружање помоћи надлежним централним и локалним властима у спровођењу упутстава о водопривреди, чиме руководи Шведска.

Пољска

Реформа ветеринарске управе (држава братимљења Француска) обухвата усклађивање ветеринарског законодавства Пољске са прописима Заједнице до краја 2000. године, упоз-

навање пољских ветеринарских службеника на централном, регионалном и локалном нивоу са тим прописима, као и помоћ надлежним установама у стварању информационих система који подржавају увођење и примену ветеринарских прописа.

Румунија

Реформа фитосанитарне управе (држава братимљења Грчка) има за циљ упознавање са значајем биљног карантина и међусобним утицајем пољопривредних производа и животне средине, као и утицајем мера еколошке контроле и одрживог развоја пољопривреде. Нагласак је стављен на фитосанитарну контролу на спољним границама.

Словачка

Обука полиције (држава братимљења Велика Британија) има за циљ да обучи руководиоце вишег ранга у областима као што су борба против прања новца, борба против дроге и заштита сведока (што треба да доведе до новог закона о заштити сведока).

Словенија

Развој структурне политике, њених инструмената и тела (држава братимљења Ирска) има за циљ развијање институционалних структура које могу делотворно да координишу структурну и кохезиону политику, пре и после приступања Словеније ЕУ.

Наведени пројекти су спроведени у оквиру програма ФАР, намењеног земљама средње и источне Европе. Пројекти „Братимљења“ у оквиру програма КАРДС су започели у Хрватској и Албанији. Програми „Братимљења“ спроведени у оквиру програма ФАР и програма КАРДС се подударују у свим битним особинама са разликом што земљама западног Балкана земља партнер може бити и држава кандидат за чланство у ЕУ, што није случај са програмом „Братимљења“ у оквиру програма ФАР.

Хрватска је започела следеће пројекте „Братимљења“ из програма КАРДС за 2002. годину:

- ★ реформа политике азила;
- ★ јединствено управљање границом, изградња институција (Управа царина, гранична полиција);
- ★ подршка Заводу за статистику Републике Хрватске у прикупљању података и усвајању правних тековина ЕУ. У оквиру истог пакета је планиран пројекат „Унапређење међуагенцијске сарадње и примењивање хрватске стратегије управљања границама“;
- ★ систем праћења и анализе криминалитета;
- ★ јачање пограничне санитарне инспекције и контроле хране;
- ★ јачање система фитосанитарне инспекције;
- ★ подршка за делотворнији и савременији правосудни систем;
- ★ изградња капацитета у области земљорадње, сточарства и прехранбене производње.

Албанија

Пројекти „Братимљења“ предвиђени за Албанију се односе на унапређење државне управе у следећим областима:

- ★ азил и миграције;
- ★ правосуђе (управљање затворима);
- ★ подршка Институту за статистику у Албанији у прикупљању података и усвајању правних тековина ЕУ.

КРАТАК ПРЕГЛЕД ПОЈМОВА

Држава партнер је корисник пројекта - имајући у виду да је приручник посвећен програму „Братимљења” у оквиру програма КАРДС, овим појмом су обухваћене државе западног Балкана (Албанија, Босна и Херцеговина, Србија и Црна Гора, Македонија и Хрватска).

Национални координатор за братимљење - званична контакт-особа за све активности братимљења. Свака држава братимљења одређује свог националног координатора.

Саветник за процес стабилизације и придруживања - особа (обично државни службеник) из управе државе чланице ЕУ/кандидата, која ради пуно радно време у земљи кориснику пројекта „Братимљења” најмање годину дана.

Уговор о донацији за братимљење - уговор између Комисије ЕУ и државе чланице/кандидата о пројекту „Братимљења”. Обухвата план рада и шест стандардних додатака.

План рада - правни документ који потписују земља корисник пројекта и држава чланица/кандидат, а којим се обавезују да ће остварити утврђене циљеве пројекта „Братимљења”.

ИЗВОРИ

Примери пројеката „Братимљења” преузети су из издања Комисије ЕУ под називом „Проширење Европске уније - историјска прилика”. Текст је доступан у оригиналу, на енглеском језику, на интернет страни :

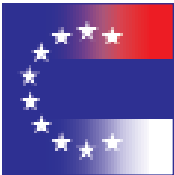
<http://europa.eu.int/comm/enlargement/index.htm>.

Додатне информације о „Братимљењу” као и о програму КАРДС уопште, укључујући Приручник за пројекте „Братимљења” (*Supporting the Stabilisation and Association Process under the CARDS Programme - Institution Building - A Reference Manual on "Twinning" Projects*) могу се наћи на следећим интернет странама :

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/twinning>

http://europa.eu.int/comm/external_relations/see/index.htm

http://europa.eu.int/comm/europeaid/inex_en.htm

Влада Републике Србије